

Základní škola a Mateřská škola Deblín

okres Brno – venkov, příspěvková organizace, Deblín 277, 664 75

Č.j.:/2015

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ ROK 2016/2017

**Minimální preventivní program pro školní rok 2016/2017 projednala:
Pedagogická rada dne 26. srpna 2016**

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy	Základní škola a Mateřská škola, Deblín okres Brno – venkov, příspěvková organizace
Zřizovatel	Obec Deblín
Ředitel	Mgr. Iveta Kosová
Telefon	549 430 171
E-mail	reditelka@zs-deblin.cz

Školní metodik prevence	Mgr. Eva Bartesová, Mgr. Renata Kloubová
Telefon	549430171
E-mail	Kloubova.zsdeblin@gmail.com
Konzultační hodiny	dle dohody

Výchovný poradce	Mgr. Michaela Walsbergerová
Telefon	549 430 171
Konzultační hodiny	dle dohody

	Počet tříd
ZŠ - I stupeň	7
ZŠ - II.stupeň	4
Celkem	11

1.1 Použitá terminologie a zkratky

MPP – Minimální preventivní program

ŠMP – Školní metodik prevence

PP - Primární prevence

PPP – Pedagogicko-psychologická poradna

OSPOD – Odbor sociální a právní ochrany dětí

NNO - Nestátní nezisková organizace

OMP - Okresní metodik prevence

2. ÚVOD

Nárůst rizikového chování včetně zneužívání návykových látek se týká i populace mládeže a dětí školního věku. Děti, které navštěvují ZŠ, patří k nejohroženější skupině.

Je tedy důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky a poskytnout žákům potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku.

Z tohoto důvodu i naše škola připravuje a realizuje komplexní program primární prevence rizikového chování včetně primární prevence užívání návykových látek, do kterého je zahrnuto co nejvíce spolupracujících subjektů.

Minimální preventivní program vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č. j. 20 006/2007-51.

Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, program je nejméně jednou ročně vyhodnocován, sleduje se účinnost, průběh, měří se efektivita jednotlivých aktivit.

3. VSTUPNÍ INFORMACE

3.1 Charakteristika regionu a školy

Region Tišnovska, kde se nachází naše škola, patří do bývalého okresu Brno-venkov a je charakteristický malým průmyslem, a tím menším počtem pracovních příležitostí, tudíž jeho cca 12 500 ekonomicky aktivních obyvatel za prací z větší části dojíždí. Nezaměstnanost v regionu je nad republikovým průměrem 4,3% (údaj ČSÚ pro 3Q 2008) cca o 3%. Deblínská základní škola je spádovou školou. Více jak 40% žáků školy dojíždí z okolních obcí - ze Svatoslavi, Maršova, Braníškova, Čížek, Úsuší, Lažánek, Chudčic, Sentic, Vohančic, Hrančan a Tišnova. Dopravní obslužnost je velmi dobrá pro všechny věkové skupiny žáků i s ohledem na rozvrh školy. Autobusová zastávka je od školy vzdálena cca. 600 m. Naše škola je úplnou ZŠ a jejím zřizovatelem je městyš Deblín. Školu navštěvuje na I. Stupni 144 žáků a na II. stupni 92 žáků. Průměrný počet žáků na jednoho učitele je 16 žáků. Z tohoto počtu žáků vyplývá, že možnost podchycení sociálně patologických jevů u žáků je usnadněna. Také znalost prostředí rodin a dobrá komunikace rodičů prevenci značně napomáhá.

Školu navštěvují rovněž integrování žáci s poruchami chování či žák s Aspergerovým syndromem. Pracujeme podle ŠVP „Škola pro život“. Ve škole existují prostory, kde je možno předpokládat výskyt rizikového chování u žáků, především u šaten, na toaletách a kolem školní budovy.

3.2 Mapování situace z hlediska rizikového chování

Na úrovni regionu byla v roce 2006 provedena NNO Sdružení SCAN, školní dotazníková studie NEAD 2006, zaměřená na rozsah užívání drog, postoje k drogám a znalosti o drogách. Školy v tomto regionu se výrazně neliší od ostatních regionů České republiky, míra užívání drog je spíše na spodní hranici. Pokud jde o jiné formy rizikového chování, situace je podobná jako v případě užívání drog.

Úroveň rizikového chování žáků na škole je průběžně zjišťována prací třídních učitelů, učitelů a připomínkami dětí. Třídní učitelé se snaží o zlepšení klimatu jednotlivých tříd v pravidelných třídnických hodinách, které se konají jednou týdně, vždy v pondělí.

Mimo prostory školy a mimo dobu vyučování omezený počet žáků kouří, z toho převážná většina dětí dostala první cigaretu od kamaráda.

3.3 Informační zdroje

- Informace od OMP.
- Informace získané z odborných seminářů a pracovních setkání ŠMP.
- Internetové stránky zaměřené na oblast rizikového chování.
- Knihy zaměřené na oblast rizikového chování, časopisy Prevence a Adiktologie .
- Poznatky získané na základě vlastního šetření.
- Informace získané od pracovníků a žáků školy, včetně schránky důvěry.
- Informace získané od školních metodiků prevence z jiných škol v regionu.
- DVD, videokazety atd. zaměřené na oblast rizikového chování.
- Informace z médií.

4. MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

4.1 Vytyčení rizikového chování

Primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti naší školy je zaměřena na:

a) *předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:*

- záškoláctví
- šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus
- kriminalita, delikvence
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky (OPL) a onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek
- závislost na politickém a náboženském extremismu
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)

b) *rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:*

- domácího násilí
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání
- ohrožování mravní výchovy mládeže,
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

4.2 Cílové skupiny

Hlavní cílovou skupinu tvoří žáci 1. - 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem se slabým prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

Pedagogové

Rodiče dětí navštěvujících naši školu. Individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření a rodičům žáků z těch tříd, kde se vyskytly zárodky šikany.

4.3 Cíle prevence na škole

Dlouhodobým cílem prevence na škole je ve spolupráci s rodiči a ostatními institucemi formovat osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se a činit správná rozhodnutí. Osobnost, která si bude vážit svého zdraví, bude si umět zorganizovat svůj vlastní volný čas a bude umět zvládat sociální dovednosti.

Výchovné úsilí školy vést k takovému působení na žáky, aby v nich byly upevněny pozitivní vlastnosti a návyky, které jim pomohou v krizových situacích přijmout nejvhodnější řešení.

Prohlubovat komunikační dovednosti mezi učitelem, rodiči a žákem, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů a překonávání překážek.

Vytvářet podmínky pro kladné postoje pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců školy k problematice prevence rizikového chování.

Střednědobé cíle:

- 1) zajistit pravidelnou práci s třídním kolektivem (třídní učitel, ŠMP, externí odborník)
- 2) podporovat vzájemnou činnost žáků
- 3) pravidelné neformální setkávání pedagogů
- 4) podporovat u rodičů zájem o dění ve škole

- 5) prohlubovat další vzdělávání pedagogických pracovníků
- 6) zavést pravidelné a efektivní třídnické hodiny za účelem stálého a včasného monitorování nálad ve třídách, zjišťování problémů k řešení.

Krátkodobé cíle:

- 1) rozpracovat problematiku primární prevence rizikového chování do jednotlivých předmětů v rámci ŠVP
- 2) zajistit besedy, nebo jiné aktivity s OSPOD (kurátorem pro mládež), Policií ČR, PPP s tématy prevence rizikového chování
- 3) zapojovat děti do aktivit školy
- 4) podporovat aktivity zaměřeny na vhodné využití volného času dětí
- 5) řešit aktuální problémové situace v oblasti rizikového chování
- 6) zajistit proškolení učitelů v oblasti prevence rizikového chování
- 7) umístit prevenci na webové stránky školy a zajistit prezentaci MPP

4.4 Řízení a realizace preventivních aktivit

Ředitel školy

Vytváří podmínky pro předcházení vzniku rizikového chování zejména:

- zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování
- koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním Minimálního preventivního programu a začleněním Školního preventivního programu do osnov a učebních plánů školního vzdělávacího programu školy
- řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole
- jmenováním školním metodikem prevence pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, případně mu umožní studium k výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování
- pro systematické další vzdělávání školního metodika v oblasti specifické primární prevence a pro činnost školního metodika s žáky a zákonnými zástupci ve škole
- podporou týmové spolupráce školního metodika, výchovného poradce, školního speciálního pedagoga, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Minimálního preventivního programu
- spoluprací s metodikem prevence v PPP a s krajským školským koordinátorem prevence
- podporou aktivit příslušného obecního úřadu zaměřených na využívání volného času žáků se zřetelem k jejich zájmům a jejich možnostem a spoluprací se zájmovými sdruženími a dalšími subjekty

Školní metodik prevence

Metodické a koordinační činnosti

- Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy.
- Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislosti, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů.
- Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence

rizikového chování (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.).

- Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování
- Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasizmu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti.
- Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence rizikového chování.
- Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
- Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
- Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti

- Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).

Poradenské činnosti

- Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli).
- Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
- Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci):

- spolupracuje se školním metodikem prevence na zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Minimálního preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,

- motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy,
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

Pedagogové

- věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností,
- učí podle principů a metod ŠVP školy,
- na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období,
- konzultují případné problémy, navrhnou opatření.

4.5 Metody a formy práce

V rámci výuky budou kromě tradičních metod práce využívány také další metody, které se dosud osvědčily:

- aktivní sociální učení
- výklad (informace)
- individuální přístup k žákům
- samostatná práce (výtvarné, slohové, referáty...)
- přednášky, besedy
- dramatická výchova, sociální hry, hraní rolí, obhajoba názoru, trénování způsobu odmítání nabídky drog...
- párová skupinová práce ve třídě
- párové učení, mentoring apod.

4.6 Tým, jeho vzdělávání a supervize

Základ realizačního týmu tvoří školní metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog a ředitel školy, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště. Do týmu patří celý kolektiv pedagogů, především však třídní učitelé.

Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí rizikového chování spočívá v samostudiu všech učitelů školy a především školního metodika prevence. Pro pedagogy podílející se na realizaci MPP je metodickým pomocníkem školní metodik prevence, který pro ně vyhledává nové informace a podněty.

Supervizi nad MPP naší školy zajišťuje okresní metodik prevence, který také metodicky vede ŠMP.

5. Primární prevence v rámci výuky předmětů

Prevence rizikového chování je součástí ŠVP a platných učebních osnov. Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v hodinách:

- občanské výchovy
- chemie, přírodopisu, přírodovědy
- prvouky, vlastivědy, zeměpisu a dějepisu

- českého jazyka
- výtvarné výchovy, tělesné výchovy.

Různé aspekty preventivního působení jsou mezipředmětově koordinovány. Prevenci provádíme i tehdy, když nastane vhodná situace (např. dotazy dětí, schůzka rodičů, problém ve třídě).

Preventivní postupy jsou důsledně diferencovány pro: I. a II. st., třída s rizikovým chováním, novým žákem, tělesně postiženým a integrovaným žákem apod. V hodinách občanské výchovy klademe důraz na nácvik odmítání. Ve všech předmětech, které řešenému problému odpovídají, zařazujeme etickou a právní výchovu a výchovu ke zdravému životnímu stylu. Upřednostňujeme prožitkové a činnostní aktivity.

I. stupeň

Po pěti letech mají děti umět:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- umět rozlišit léky a návykové látky
- znát přesné informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- znát následky užívání návykových látek
- umět odmítat.

II. stupeň

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci tak, aby byla probrána všechna témata, aby nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech občanská a rodinná výchova, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura. K práci s tématy lze využít metod výkladu, dramatické výchovy, samostatné práce, práce s médii, projektové vyučování, skupinové práce, besed a přednášek.

Žáci před opuštěním ZŠ mají znát a umět:

- pojmenovat základní návykové látky
- znát jejich účinky na lidský organismus
- orientovat se v problematice závislosti
- znát základní právní normy
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku
- posilovat své sebevědomí
- správně se rozhodovat, odmítat
- zaujímat zdravé životní postoje
- orientovat se v problematice sexuální výchovy
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc
- zvládat základní sociální dovednosti.

6. Primární prevence v rámci školní docházky

Tyto aktivity jsou zajišťovány ve spolupráci s dalšími subjekty.

6.1 Cílová skupina

V letošním školním roce zaměřujeme svoji pozornost na prevenci kyberšikany a kybergroomingu.

Seznam programů plánovaných k realizaci v rámci projektu „Škola pro život“.

Ročník	Předmět	Téma	Kdy
1.	Prvouka	ZDRAVÍ Co je to zdraví? Hygiena Pohyb Zdravá výživa	Září - říjen
		ČLOVĚK A SPOLEČNOST Rodina, domov Vztahy k ostatním Bezpečně doma i venku; linky 150, 158, 155, 112	Listopad - březen
		DOPRAVNÍ VÝCHOVA Bezpečnost na silnicích, přecházení přes silnici, Bezpečnostní výbava na kole, bruslích apod., bezpečnost při jízdě autem	Duben – květen
		Beseda s pracovníkem policie ČR	Květen
2.	Prvouka	ZDRAVÍ Jak si udržovat zdraví Zdravá výživa	Září - říjen
		RODINA A SPOLEČNOST rodina, domov, Já a mé vztahy jak chránit své bezpečí (komunikace s cizími lidmi, linky důvěry) Bezpečná cesta domů; linky 150, 158, 155, 112	Listopad – březen
		DOPRAVNÍ VÝCHOVA Bezpečnost na silnicích, přecházení přes silnici, Bezpečnostní výbava na kole, bruslích apod., bezpečnost při jízdě autem...	Duben - květen
		Beseda s pracovníkem policie ČR	Květen
3.	Prvouka	ZDRAVÍ Jak si udržovat zdraví Zdravá výživa	Září – říjen
		RODINA A SPOLEČNOST	Listopad - leden

		rodina, domov, já a mé vztahy jak chránit své bezpečí (ne)bezpečná místa, věci, lidé; linky důvěry Bezpečná cesta domů; linky 150, 158, 155, 112	
		DROGY Moje představy o drogách Prevence kouření	Prosinec
4.	Vlastivěda, Přírodověda, Občanská výchova	RODINA A SPOLEČNOST Rodina, domov Já a mé vztahy Nebezpečné situace a předcházení jim Bezpečná cesta do školy; linky 150, 155, 158, 112	Září – říjen
		ZDRAVÍ Jak si udržovat zdraví Zdravá výživa	Listopad – Leden
		DROGY Moje představy o drogách Prevence kouření – preventivní program z PPP	Prosinec
		DOPRAVNÍ VÝCHOVA Přecházení silnice, na kole, na chodníku, na silnici, cesta autem, dopravní značky...	Duben – květen
5.	Přírodověda, Vlastivěda, Občanská výchova	ZDRAVÍ Jak si udržovat zdraví Zdravá výživa	Září – říjen
		RODINA A SPOLEČNOST Rodina, domov, Já a mé vztahy Nebezpečné situace a předcházení jim; linky 150, 155, 158, 112 Jak se chovat ve společnosti	Listopad – Leden
		DROGY Návykové látky Prevence kouření	Prosinec
6.	Občanská výchova, Přírodopis, Tělesná výchova	ČLOVĚK, RODINA A SPOLEČNOST Rodina, manželství, děti, náhradní rodinná péče, dětské domovy, bezdomovectví	Září – říjen
		Volný čas, duševní a tělesné zdraví, pohyb...	Listopad
		PRVNÍ POMOC	Prosinec
		OSOBNÍ BEZPEČÍ	Leden - únor

		<p>Linka důvěry, šikana, krize, krizové situace.</p> <p>ZDRAVÁ VÝŽIVA</p> <p>NÁVYKOVÉ LÁTKY – projekt UNPLUGGED Kouření, Alkohol, Měkké drogy Dovednosti odmítání, teoretické informace, zážitkový program</p> <p>SEXUÁLNÍ VÝCHOVA</p>	<p>Březen</p> <p>Říjen - květen</p> <p>Červen</p>
7.	<p>Občanská výchova, Přírodopis, Výtvarná výchova, Tělesná výchova</p>	<p>ČLOVĚK, RODINA A SPOLEČNOST Komunikace, média, vztahy Rodina, rozvod, domácí násilí Linky bezpečí Pravidla slušného chování Výtvarná soutěž „Bezpečně v kyberprostoru“</p> <p>ZDRAVÍ Infekční choroby, prevence, život s handicapem</p> <p>ZDRAVÁ VÝŽIVA</p> <p>ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK Drogy – léky, dělení drog, ilegální drogy, pomoc PROGRAM nPREVENCE – účinky návykových látek na organizmus – výukový program</p> <p>OSOBNÍ BEZPEČÍ Odpovědnost Jak chránit sám sebe Nebezpečné situace a předcházení jim; linky 150, 155, 158, 112 Šikana První pomoc</p> <p>LIDSKÁ PRÁVA Všeobecná deklarace lidských práv, Listina základních práv a svobod</p>	<p>Září – říjen</p> <p>Listopad</p> <p>Prosinec – Leden</p> <p>Leden – únor</p> <p>Říjen – květen</p> <p>Červen</p>

8.	Občanská výchova, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Přírodopis	ČLOVĚK A SVĚT KOLEM NĚJ Kdo jsem a kam jdu Moje vztahy, moje hodnoty, přátelství Sexuální výchova Výtvarná soutěž „Bezpečně v kyberprostoru“ ZDRAVÍ Člověk ve zdraví a nemoci Prevence nemocí, Alternativní medicína Civilizační choroby ZDRAVÁ VÝŽIVA Podvýživa, hladomor, Reklama a hygiena potravin NÁVYKOVÉ LÁTKY Drogy kolem nás Závislost, příčiny vzniku závislosti, Nelátkové drogy - workoholismus, gamblerství, Jak se ubránit, jak pomoci? OBČAN A PRÁVO Občanské právo, trestní právo	Září – listopad
			Listopad - prosinec
			Leden - únor
			Únor - březen
			Duben - květen
9.	Výchova ke zdraví, Občanská výchova, Přírodopis, Zeměpis	Úřad práce ZDRAVÁ VÝŽIVA, TĚLESNÁ A DUŠEVNÍ HYGIENA PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ Introspekce a autoregulace PENÍZE, TRŽNÍ HOSPODÁŘSTVÍ Prevence dluhové pasti, finanční gramotnost Sociální politika státu (dávky, příspěvky,..) MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT, GLOBALIZACE OBČAN A PRÁVO Občanské právo, trestní právo	Září
			Říjen - listopad
			Prosinec - leden
			Únor - březen
			Duben
			Květen

7. Nadstavbové aktivity v rámci školy

Tím se rozumí vše, co se pro děti připravuje nad rámec běžné výuky.

Škola nabízí širokou škálu mimoškolních volnočasových aktivit. Monitoruje a eliminuje tak možnosti vzniku neadekvátního sociálního chování a zároveň posiluje sociální klima školy, vztahy mezi žáky různých ročníků navzájem a vztahy a důvěru mezi žáky a pedagogy. Současně poskytuje plnohodnotné využití volného času dětí a mládeže v bezpečném a přátelském prostředí. Umožňuje také rozvíjet dovednosti a nadání žáků, důvěru a sebevědomí. Tím, že je tato činnost pravidelná a dlouhodobá působí v daleko větším rozsahu a efektivněji.

Mimoškolní volnočasové aktivity a projekty posilují především sociální citění, důvěru, odpovědnost, sebevyjádření, sebevědomí, nadání, sounáležitost, zdravé životní postoje, komunikaci mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy, umění respektu a být respektován, sociální klima třídy a školy, umění spolupráce a přijímání jiných, odlišných názorů. A tím vším působí preventivně v oblasti vzniku neadekvátního chování u dětí a mládeže.

Níže jsou uvedeny jednotlivé akce, projekty a kroužky nabízené a pořádané školou.

A. Školní projekty

Program Unplugged

Projekt Vánoce

Krajina domova

Záložka do knihy spojuje školy

Příběhy bezpráví

Les ve škole

Čtení pomáhá

Extra třída

Matematika s chutí

Recyklohraní

Učíme se společně

Celé Česko čte dětem

Školní časopis

Školní Parlament

Bezpečné klima - Adaptační pobyt 5 .ročníku, na který navazují TH – aktivity realizované ŠMP (dle potřeb TU a třídy)

B. Jednorázové akce

Sportovní soutěže a turnaje na celoškolské úrovni

Školní přebory ZŠ

Atletické soutěže

Celoškolská soutěž ve šplhu

Školní výlety

Výtvarné soutěže ZŠ

Noc s Andersenem

Návštěvy muzeí, divadel, knihoven

Adventní dílničky, jarmark

Den Země

Slavnost slabikáře a už jsem čtenář (tematické dny v 1. třídě)

Lyžařský výcvikový kurz

C. Nabídka zájmových kroužků:

- sportovní kroužky pro 1. -2. třídu, 3. -5. třídu
- volejbal
- florbal pro 1. stupeň, pro 2. stupeň
- tančení pro 1. stupeň
- základy sebeobrany
- anglická konverzace, příprava na mezinárodní zkoušky
- matematici
- pěvecký sbor pro žáky 1. stupně
- pěvecký sbor pro žáky 2. stupně
- v budově školy sídlí ZUŠ – obor hudební a výtvarný
- škola poskytuje svoje prostory také místním spolkům

8. Spolupráce s rodiči a vzájemná informovanost

Problémy spojené s formami rizikového chování je třeba řešit ve vzájemné spolupráci. Pro zajištění efektivity programu je důležitá informovanost rodičů a žáků. Rodiče jsou informováni na třídních schůzkách, na webových stránkách, prostřednictvím informační nástěnky. S rodiči problémových žáků probíhá informace na schůzkách komise. Rodiče mohou využívat konzultační hodiny ŠMP a výchovného poradce i speciálního pedagoga. Dalším prostředkem je spolupráce s Klubem Přátel Školy (KPŠ) „Kamarád“, který pořádá akce pro děti a mládež a besedy a semináře pro rodiče. Zapojuje rodiče dětí k aktivní účasti na různých mimoškolních aktivitách a podporuje školu ve vytváření lepších podmínek pro výchovu a vzdělávání dětí.

9. Evaluace MPP

Při hodnocení MPP využíváme kvantitativní (počet realizovaných akcí, počet zapojených žáků – apod.) a kvalitativní ukazatele.

Další možností evaluace je sledování chování žáků v jednotlivých vyučovacích hodinách, školních výletech a pobytových akcích a toto sledování použít k vypracování analýzy.

Při hodnocení efektivity prevence lze využít slohových prací, výtvorů a jiných samostatných prací žáků.

Pro evaluaci programu je nutné získávat informace i od rodičů a široké veřejnosti o chování žáků mimo školu.

Zpráva o plnění MPP je předkládána, projednávána a hodnocena pravidelně dvakrát ročně na pedagogických radách školy.

10. Důležité kontakty

Krajský úřad JMK, Žerotínovo nám. 3/5, Brno

<http://www.prevence-info.cz/organizace/krajsky-urad-jmk-odbor-skolstvi-oddeleni-prevence-volnocasovych-aktivit>

Oddělení prevence:

PaedDr. Danuše Pielinská, prevence sociálně nežádoucích jevů

pracoviště: Cejl 73 , 601 82 Brno

telefon: 541 658 301

e-mail: pielinska.danuse@kr-jihomoravsky.cz

Prevence kriminality:

Bc. Martina Brtnická, manažerka prevence kriminality JMK

pracoviště: Cejl 73 , 601 82 Brno

telefon: 541 658 302

e-mail: brtnicka.martina@kr-jihomoravsky.cz

Protidrogový koordinátor:

Mgr. Lenka Možná, protidrogový koordinátor

pracoviště: Cejl 73 , 601 82 Brno

telefon: 541 658 310

e-mail: mozna.lenka@kr-jihomoravsky.cz

Orgán sociálně právní ochrany dětí OSPOD Tišnov:

Městský úřad Tišnov

Orgán sociálně - právní ochrany dětí

nám. Míru 111

pracoviště nám. Míru 346

666 19

Mgr. Jana Jarošová, DiS., tel. 549 439 746, e-mail: jana.jarosova@tisnov.cz, kancelář č.

215, sociální pracovnice orgánu sociálně - právní ochrany dětí

Mgr. Radka Wágnerová, DiS., tel. 549 439 747, e-mail: radka.wagnerova@tisnov.cz, kancelář č.

218b, sociální pracovnice - kurátor pro mládež

Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna, Brno,

Hlinky 140

ddu@ddu.sssbrno.cz

<http://www.ddubrno.cz/kontakt/>

Střediska výchovné péče Brno

Veslařská 252, 637 00 Brno

Veslařská 246, Brno Tel: 543 216 685, e-mail: svpbrno@svpbrno.cz

<http://www.svpbrno.cz/index.php>

Středisko výchovné péče HELP ME

Bořetická 2, 629 00 Brno

Tel./fax: +420 544 216 178, e-mail: helpme@volny.cz

Psychiatrická nemocnice Brno

Húskova 2, 618 32 Brno – Černovice

tel. 548 123 301, e-mail: sekretariat@pnbrno.cz

www.pnbrno.cz

Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti

Sládkova 45, 613 00 Brno tel.: 548 526 802, e-mail: sladkova@pppbrno.cz

www.poradenskecentrum.cz

Společnost Podané ruce o.p.s.

Adresa sídla společnosti: Vídeňská 3, 639 00 Brno,

Korespondenční adresa: Svatoplukova 84, 615 00 Brno

Tel./Fax: (+420) 545 247 535, e-mail: info@podaneruce.cz

www.podaneruce.cz

Fakultní nemocnice Brno

Jihlavská 20, 625 00 Brno, tel.: 532 231 111, e-mail: fnbrno@fnbrno.cz

<http://www.fnbrno.cz/>

Linka naděje (psychologická první pomoc po telefonu s nepřetržitým provozem)
tel.: 532 232 333,

<http://www.fnbrno.cz/nemocnice-bohunice/psychiatricka-klinika/linka-nadeje/t3227>

Dětská nemocnice,

Černopolní 9, Brno, Oddělení dětské psychiatrie a psychologie, tel.: 532 234 574

<http://www.fnbrno.cz/detska-nemocnice/poliklinicka-ambulantni-cast/oddeleni-detske-psychiatrie-a-psychologie/t2465>

AIDS Centrum FN Brno-Bohunice

Jihlavská 20, 639 00 Brno-Bohunice, tel.: 547 192 276

<http://www.fnbrno.cz/centra-fn-brno/t4593>

Sdružení zdravotnických zařízení II Brno – Poliklinika „Bílý dům“ Žerotínovo náměstí –

Psychologická ambulance (oddělení zajišťuje diagnostické, poradenské a psychoterapeutické služby dětem i dospělým)

Žerotínovo nám. 6, Veverří, 602 00 Brno

PhDr. Zuzana Lincová, tel.: 533 302 283, e-mail: zuzana.lincova@polza.cz

<http://www.polza.cz/psychologicka-ambulance>

SPONDEA o.p.s.

Krizové centrum pro děti, dospívající a rodinu. Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím. Pracoviště klinické psychologie.

Sýpka 25, 613 00 Brno – Černá Pole

Krizové centrum: tel.: 608 118 088, chatové poradenství: www.chat.spondea.cz ,

e-mail: krizovapomoc@spondea.cz

Poradna Bílého kruhu bezpečí Brno (pomoc obětem a svědkům trestních činů)

Slovinská 41, 612 00 Brno – Královo Pole, tel.: 541 218 122 nebo 732 842 664,

e-mail: bkb.brno@bkb.cz

<http://www.bkb.cz/kontakt/ceska-republika/brno/>

Fond ohrožených dětí

Francouzská 58, 602 00 Brno tel.: 545 215 105, e-mail: fod.brno@fod.cz

http://www.fod.cz/modules/marwel/index.php?article=1262&parent_aid=1261&lang=czech

Sdružení Linka Bezpečí

Ústavní 95, 181 02 Praha 8 – Bohnice, tel.: 266 727 979,

e-mail: info@linkabezpeci.cz www.linkabezpeci.cz

Bezplatná krizová linka pro děti, mládež a studenty do 26 let: tel.: 116 111

Rodičovská linka: tel.: 840 111 234, 606 021 021

Nadace Naše dítě

Linka vzkaz domů (určena dětem i mladistvým na útěku z domova nebo z ústavního zařízení i těm, kteří byli z domova vyhozeni) tel.: 800 111 113

http://www.nasedite.cz/cs/projekty/archiv_projektu/linka_vzkaz_domu

Modrá linka - linka důvěry nejen pro děti a mládež

Tel.: 549 241 010, mobil tel.: 608 902 410, e-mail: help@modralinka.cz , skype: modralinka

Centrum Anabell – komplexní péče v oblasti poruch příjmu potravy

Masarykova 506/37, 602 00 Brno, e-mail: posta@anabell.cz

Telefonická krizová pomoc: 848 200 210, mobilní tel.: 774 467 293

Internetové poradenství: iporadna@anabell.cz

<http://www.anabell.cz/>

Veřejný ochránce práv – Ombudsman

Údolní 39, 602 00 Brno, tel.: 542 542 888, e-mail: podatelna@ochrance.cz

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D. veřejná ochránkyně práv

<http://www.ochrance.cz/kontakty/>

Spolek Psychologických služeb

Nám. Míru 114, Tišnov, tel.: 608 747 102, e-mail: spolekpsychologickychsluzeb@seznam.cz

12. Odkazy

Škola, rodiče, náctiletí - primární prevence.cz – prevence rizikového chování

www.odrogach.cz/

Prev-Centrum

www.prevcentrum.cz/

Informační portál o ilegálních a legálních drogách

www.drogy-info.cz

DIS - drogový informační server

www.drogy.net/

A.N.O. - Asociace nestátních organizací poskytujících adiktologické a sociální služby pro osoby ohrožené závislostním chováním

www.asociace.org/

Sekce Prevence sociálně patologických jevů na stránkách MŠMT

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/prevence>

Dne: 26. srpna 2016

Zpracovala:
Mgr. Eva Bartesová,

.....
Mgr. Renata Kloubová

Schválila:
Mgr. Iveta Kosová
ředitelka školy

KRIZOVÝ PLÁN

OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY

Při nálezu neznámé látky

1. MOŽNOST

- c) Zajistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou škodlivou látku, v **přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru uloží tuto látku do obálky**.
- e) Na obálku napíše **datum, čas a místo zajištění látky, příp. komu byla odebrána, podepíše se a uvede jméno svědka**. Obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru.
- g) Poté je nutno bezodkladně **vyrozumět policii**. Identifikaci provede vždy policie, nikoli zaměstnanec školy. Při převzetí neznámé látky policistou si škola nechá tuto skutečnost **písemně potvrdit**.
- h) Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem uložená přivolanému lékaři.

2. MOŽNOST

- a) pedagog neznámou látku **ponechá na místě nálezů**
- b) bezodkladně **zavolá policii**
- c) do příjezdu policie **zajistí dohled** na místě nálezů, příp. zadrží studenta, u něhož byl nález učiněn

Při ohrožení zdraví studenta

V případě ohrožení zdraví studenta v důsledku podezření na požití omamné látky se postupuje tak, jako když student přijde do školy s horečkou.

- 1) Dítě jevící příznaky užití omamné látky **je odvedeno ze třídy** do místnosti, kde zůstane po dobu, než si pro něj přijdou rodiče nebo lékařská služba. Pedagog zajistí nad dítětem **dohled dospělé osoby**.
- 2) Škola **bezodkladně informuje rodiče** studenta nebo jeho zákonné zástupce o blíže nespécifikovaných zdravotních potížích studenta, rodiče jsou vyzváni k tomu, aby si dítě co nejdříve vyzvedli ze školy, neboť je nutné lékařské vyšetření.

→ **Rodič si přijde do školy pro žáka**

- je seznámen se zdravotními potížemi
- po užití stimulačních či kanabinoidních látek (jsou např. zornice rozšířené), škola apeluje na rodiče, aby s dítětem navštívil lékaře.
- pedagog odkáže rodiče na odborníky na specializovaných pracovištích (psychologicko pedagogická poradna apod.)

→ **Rodič si do školy pro dítě nepřijde**

Škola přehodnotí zdravotní stav žáka, pracovník školy **zavolá lékařskou službu** (může jít o předávkování návykovou látkou) nebo **zajistí převoz k lékaři s doprovodem dospělé osoby**. Rodič je o postupu školy předem informován.

- 3) Škola **vyhotoví zápis** průběhu celého případu a stanoví postup, jak zamezí případnému výskytu studenta pod vlivem omamné látky nebo výskytu podezřelé látky ve škole.

→ **ve školním řádu je uveden zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových**

látek v areálu školy včetně sankcí, které z porušení vyplývají.

*→ proběhne **třídní schůzka rodičů**, seznámení s účinky a příznaky užití návykových látek dítěte, jak se škola k případu postaví, jak bude pracovat s rizikovou třídou v preventivní oblasti, rodiče jsou vybidnuti ke spolupráci při výskytu sociálně nežádoucího chování, jsou seznámeni s náplní práce a konzultačními hodinami metodika prevence a výchovného poradce. Jsou seznámeni s tím, že dítě pod vlivem návykové látky ve škole porušuje vnitřní řád školy.*

*→ student, který prokazatelně zneužíval omamnou látku v areálu školy a tím porušil řád školy, bude **kázeňsky potrestán** dle školního řádu.*

*→ škola **pozve nejrychlejší cestou rodiče studenta** k jednání se školou. Rodiče jsou seznámeni se všemi skutečnostmi případu, porušením řádu školy, návrhem výchovného opatření, který schválila a doporučila pedagogická rada. Škola **doporučí** rodičům studenta **specializovanou pomoc odborníků**, škola **vyhotoví dva zápisy z jednání**, jeden obdrží rodiče, druhý zůstane uložen ve škole. Škola nabídne rodičům pomoc – monitorování, pravidelné schůzky R + TU, ŠMP, VP.*

*→ **studenti jsou obecnou formou seznámeni s případem** a jsou upozorněni na závažnost držení, přechovávání a užívání návykové látky a to nejen v areálu školy.*

*→ **třída**, v níž se problém objevil, **bude monitorována**, budou v ní pracovat odborníci /dlouhodobé prožitkové programy/ primární prevence, sekundární prevence.*

4) Škola **informuje sociální odbor** v případě že student je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) nebo je v akutním ohrožení zdraví po požití drogy, tj. při nebezpečí předávkování a trvalého zdravotního poškození včetně vzniku návyku a bezprostředním ohrožení života nebo po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole

Při podezření, že student zneužívá návykové látky (časná intervence)

Metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, pověřený pracovník:

- provede **diskrétní šetření** - zjistí citlivě co nejvíce informací (od spolužáků, rodičů, z poradny apod.)
- provede **pohovor s dítětem** – podle vztahu pracovníka s dítětem buď osobně nebo za přítomnosti jiného učitele, nebo jiné osoby (psychologa, sociálních kurátorů, pracovníků oddělení pro dítě, kontaktního centra apod). Doporučí mu rozhovor s odborníkem (Linka důvěry, pedagogicko psychologická poradna, zdravotní zařízení, střediska výchovné péče apod).

Po důvodném podezření

- citlivě **informuje rodiče**, event. jiné zákonné zástupce a upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy - nebezpečí z předávkování a trvalého zdravotního poškození, včetně vzniku návyku hraničí s bezprostředním ohrožením života
- v případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvědomí sociální odbor
- pokud není v silách školy společně s rodiči problém vyřešit, doporučí další odbornou pomoc

Postup školy při šetření zneužívání návykových látek nebo trestné činnosti policií, plnění oznamovací povinnosti

KRIZOVÝ PLÁN

ŠETŘENÍ A VÝSLECH POLICIÍ

Vstup policie do školy

Zaměstnanci školy se snaží o maximálně dobrou spolupráci, vzájemný respekt a vstřícnost.

1) **Policista je povinen prokázat se:**

- stejnokrojem s identifikačním číslem nebo
- služebním průkazem nebo
- odznakem služby kriminální policie nebo
- ústním prohlášením „policie“.

2) V případě pochybností o totožnosti policisty si zaměstnanec školy **ověří totožnost** telefonickým dotazem na pracoviště policie.

3) Ředitel školy nebo jeho zástupce se **seznámí s předmětem policejního úkonu a důvodů, jež k němu vedou.**

Předvolání a předvedení studenta, podání vysvětlení a výslech

Policie může vyžadovat podání vysvětlení, provádět výslech, předvolat nebo předvést studenta mimo školu. Výslech se provádí zpravidla policisty v občanském oděvu, převezení za použití civilního vozidla.

Škola zajistí **dohled dospělou osobou** po celou dobu služebního zákroku i služebního úkonu a to i v případě, že je proveden ve škole. **Písemně je zaznamenáno číslo policisty, jméno převáženého dítěte a datum.** Po ukončení procesu je student předán zpět do školy nebo je předán zákonnému zástupci.

Vyrozumění rodičů provádí policista **předem** (u osoby mladší 15 let informuje také orgán sociálně právní ochrany mládeže), v případě, že tak neučinil, informuje rodiče třídní učitel – o způsobu vyrozumění se domluví s policistou.

Policista může úkon provést i v případě, že vyrozumění rodiče nelze zajistit a provedení úkonu nelze odložit. V případě, že by vyrozuměním rodičů bylo mařeno vyšetřování, vyrozumí škola zákonného zástupce bezprostředně po souhlasu policie. Podle zákona mohou být mladiství vyslýcháni i bez účasti osob vykonávajících dohled nad nezletilými.

Na požádání policie ředitel školy **poskytne vhodnou místnost** k šetření studenta ve škole, **zajistí také pedagogický dozor.** Osoby přibrané k výslechu (dozor) mohou navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu a v průběhu provádění takového úkonu navrhnout jeho přerušování nebo ukončení, pokud by provedení úkonu nebo pokračování v něm mělo nepříznivý vliv na psychický stav vyslýchané osoby. Pro děti a mládež platí v plné míře **presumpce nevinny.**

OZNAMOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI

V případě, že je zaměstnanec školy svědkem trestné činnosti nebo se o ní dozví, **ohlásí to řediteli školy.** Je proveden **písemný zápis.** Škola celou záležitost **oznámí Policii ČR.**

Trestnou činností se rozumí užívání omamných látek, gamblerství, šikana, týrání, vraždy, loupeže, pohlavního zneužívání, znásilnění, majetková trestná činnost, dále vystavení šikaně či týrání, příp. jinému nežádoucímu zacházení ve škole i mimo školu apod.

Postup školy při diagnostice a vyšetřování šikany

KRIZOVÝ PLÁN

ŠIKANA

Škola je povinná řešit šikany ve škole a na akcích pořádaných školou, mimo školu je to věc policie a rodičů.

Diagnostiku a vyšetřování šikany provádí osoba, která má silu celý proces ustát. Důležité je mít v někom oporu (ředitel...).

Učitel je svědkem šikany – brutálního násilí

- **Překonání šoku pedagoga!**
- **Bezprostřední záchrana oběti (zaštitit svým tělem oběť)! Odvést okamžitě ze třídy!**
- **Ihned se vrátit zpět do třídy nebo do ní poslat jiného pedagoga**, příp. pověřit dozorem někoho ze studentů (zabránění domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi)! **Zalarmovat další pedagogy** a domluvit se na spolupráci při vyšetřování – i za cenu přerušování výuky!
- **Pokračovat v pomoci a podpoře oběti** (dát oběti napít, zajistit lékařské vyšetření)! Po návratu od lékaře **nepouštět oběť zpět do třídy.**
- **Kontaktovat rodiče oběti.**
- *Při rozhovoru s rodiči se vyvarovat slovu šikana, lépe je používat trápené nebo ubližované dítě. Hovořit s nimi „na rovinu“, ujistit je, že se konflikt řeší. Dohodnout s rodiči, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost dítěte (nejlépe nechat doma).*
- **Ohlásit celou věc policii.**

Následuje vlastní vyšetřování.

Učitel se o šikaně od někoho dozví

OVĚŘENÍ SITUACE

- **Kontaktovat rodiče**

a) zavolat rodičům (ne v přítomnosti dítěte!) *Při rozhovoru s rodiči nemluvit o šikaně, pouze si ověřit signály (pomočování, zvraty v chování, noční děsy, poškození věcí, změny v chování, zhoršení prospěchu, vyhýbání se tělocviku – modřiny apod.)*

b) pozornit, že se o tom dítě nemá dozvědět (abys se to nedoneslo do třídy)

c) vyžádat souhlas rodičů k vyšetřování, zdůraznit zájem na bezpečí dítěte

- **Podepsat souhlas k vyšetřování - najít kolegy** (max. 3), kteří budou spolupracovat na šetření. (Třídní učitel může spolupracovat, ale nesmí být hlavní vyšetřovatel.)
- **Nalezení vhodných informátorů** - obezřetně promluvit s vhodnými spolužáky tak, aby se to nedoneslo třídě (nejvhodnějšími informátory jsou průměrní studenti, ne hvězdy, ne podprůměrní)
- **Nalezení vhodných svědků** - promluvit s více informátory, případně je požádat, zda-li by to mohli dosvědčit. **Nenaléhat!**

VYŠETŘOVÁNÍ

- upozornit na provádění zápisu

- netlačit, nechat je říct to, co chtějí
- mít při vyšetřování třetí osobu proti obvinění ze strany rodičů
- pokračuje pomoc a podpora oběti

ROZHOVOR SE SVĚDKY

Svědky vyslechnout postupně, pokud se rozcházejí ve výpovědi je možná konfrontace všech svědků, navodit atmosféru podpory a povzbuzení, že jejich spolupráce nebude prozrazena a je zajištěna jejich bezpečnost, vše si zapisovat.

ROZHOVOR S AGRESORY

Agresor se po rozhovoru nesmí vrátit zpět do třídy!

1. **Zahřívací předkolo** - sednout si proti agresorovi, říct mu to „natvrdo“, chtít vědět, co všechno dělal, upozornit na zapisování, potom mlčet!
2. **Monolog** - narušit mu jeho prostor, dívat se do očí, nepovzbuzovat, jen si vše zapisovat, počkat až domluví.
3. **Dialog - doplňující otázky** - klást otázky tak, aby se zapletl do vlastních lží, stupňovat citové napětí, nabídnout polehčující okolnosti v případě přiznání se, nechat si od něj podepsat zápis, pokud nepodepíše, oznámit mu, že budou informováni rodiče. Zopakovat se všemi agresory. Každého po rozhovoru odvést do jiné třídy.
4. **Konfrontace** - všem agresorům naráz oznámit, jak kdo z nich vypovídal - začnou se mezi sebou dohadovat a pomlouvat

Zajistit ochranu oběti – nechat ji bezpečně odejít ze školy (informovat rodiče) nebo zajistit její ochranu! Agresorům oznámit, jak budou postiženi v případě, že oběť znovu napadnou (např. při jakémkoli násilném šikanování budou vyloučeni nebo bude případ nahlášen policii). Zdůraznit, že k jejich snaze napravit situaci bude přihlédnuto ve výchovné komisi.

ROZHOVOR S OBĚTÍ

Rozhovor provést na místě, které je bezpečné, sedět vedle sebe jako partneři, bez třetí osoby.

Bez nátlaku! (Zeptat se, jak se mu daří, co se děje doma....., mluvit o pocitech – „Mám pocit, že se ve třídě necítíš dobře, chceš mi o tom něco říct?“ apod.)

Sdílet oběti možnosti řešení a nechat oběť vybrat – metoda usmíření, metoda vnějšího nátlaku.

A) METODA USMÍŘENÍ

Provádí se především u **počátečních stadií šikany a vykazuje-li agresor ochotu své chování změnit.**

Metodě usmíření předchází

- rozhovor s informátory a oběťmi, nalezení vhodných svědků, rozhovory se svědky
- rozhovor s obětí
- rozhovor s agresory (v případě, že se ukáže, že agresor není ochoten ke změně, následuje metoda vnějšího nátlaku)

Společné setkání a hledání nápravy: hovořit se třídou v komunitním kruhu (včetně třídního učitele), sezení neprotahovat, opakovat asi 1/14 dní, max. 20 min., omluva a usmíření agresora a oběti, předkládání návrhů pro nápravu

Vhodné otázky: Co si myslíte, že není v téhle třídě v pořádku? Co byste mohli udělat, aby se to příště nestalo? Kdo si myslí, že by byl schopen XY bránit? (ochránce dát do roviny oficiality, má povinnost ubližování ohlásit)

Provést max. 4 sezení, při posledním položit otázku, jestli si myslí, že je problém vyřešen.

B) METODA VNĚJŠÍHO NÁTĹAKU

Provádí se u pokročilejších forem šikany.

1. Vytvořit výchovnou komisi: vyšetřovatel třídní učitel

ředitel (zástupce)

popř. někdo za rodiče (ne od agresora nebo oběti)
a nezávislý člověk (pedagog jiné školy, lékař...)

Před zasedáním nejednat s rodiči agresorů!

2. Celá komise se sejde předem a domluví se, jaké budou asi tresty.

3. Agresoři chodí před komisi a znovu vypovídají, sdělit, že komise rozhodne (tvářit se vážně).

4. Porada komise na trestech. (Trestat intenzivně, ale mít kam stupňovat.)

5. Zavolat agresory a oznámit agresorům tresty.

6. Oznámit potrestání před celou třídou za přítomnosti celé komise! (Agresoři si stoupnou u dveří a vyslechnou si rozsudek.) **Bez obětí!**

7. Následuje komunitní kruh s třídním učitelem. Při prvním sezení bez obětí!

8. Pozvat rodiče agresorů i obětí. Ne najednou!

rodiče oběti: informovat, jak bylo zajištěno zdraví jejich dítěte a sdělit, jak byli agresoři potrestáni.

rodiče agresora: rodiče agresorů informovat každého zvlášť, sdělit, jak byli potrestáni jejich děti, upozornit je na to, že je to závislé chování („určitě by si nechtěli vybrat partnerku, ke které by se chovali stejným způsobem“)

VŠE SI NECHAT PODEPSAT!

Postup při řešení výchovných problémů

1. Individuální pohovor se žákem nebo zápis do žakovské knížky
2. Pohovor učitele (třídní učitel a popř. zástupce pedagogického sboru) s rodičem a výchovnou poradkyní a asistentkou školního metodika prevence (zápis se provádí do interní knihy). Výsledek jednání je sdělen metodikovi prevence.
3. Pohovor s rodiči, výchovnou poradkyní, ředitelkou školy nebo zástupkyní školy (zápis dostávají 1x rodiče a 1x zůstává na škole)
4. Pohovor kurátora s žákem (případně i s rodiči žáka), který má výchovné problémy

Šikana

Definice pojmu

Úmyslné a opakované ubližování slabšímu (neschopnému obrany) jedincem nebo skupinou, jak fyzické, tak i psychické, ponižování lidské důstojnosti, jde spíš o postoj než o čin.

Dominantní znak šikany – bezmocnost oběti. Neoddělitelnou součástí problému je skupinová dynamika.

Varovné signály šikany pro rodiče – dítě nemá kamaráda, nechce jít do školy, střídá různé cesty do školy a ze školy, žádá peníze, často „ztrácí“ své věci, trpí zdravotními problémy (bolesti břicha, hlavy,...), zdržuje se většinou doma, výkyvy nálad, odmítá se svěřovat,...

Rodiče by měli odlišovat např. běžnou klukovskou šarvátku od skutečné šikany. Měli by poskytnout dítěti veškerou podporu. Měli by zjistit (zmapovat situaci) a popř. informovat pedagogy ve škole.

Postup při řešení šikany:

Napomenutí třídního učitele, DTU, DŘŠ, snížená známka z chování

Převedení do jiné třídy, pracovní skupiny

Doporučit rodičům oběti i agresora návštěvu v poradenském či jiném zařízení

Doporučit rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového zařízení SVP, diagnostického ústavu

Podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany mládeže k zahájení řízení předběžného opatření či ústavní výchovy

Pokud došlo k závažnějšímu případu šikanování – vyrozumět policii

**Souhlas zákonného zástupce nezletilého žáka
s orientačním testováním žáka na přítomnost návykových látek**

Škola, adresa, razítko:

Souhlasné prohlášení zákonného zástupce k možnosti orientačního testování přítomnosti návykových látek v lidském organismu v průběhu školního roku

Způsob testování:

Testování na přítomnost **alkoholu pomocí dechové zkoušky**, v případě přítomnosti **OPL pomocí zkoušky ze slin**.

Jméno žáka

Souhlasím s možností orientačního testování přítomnosti návykových látek v organismu mého syna/dcery, **existuje-li důvodné podezření z požití návykové látky a možného ohrožení jeho/jejího zdraví**.

V..... dne..... podpis zákonného zástupce

Řešení případů související s krádežemi a vandalismem v prostředí škol

Jak postupovat při nahlášení krádeže žákem

- O události pořídít záznam na základě výpovědi poškozeného.
- Věc předat orgánům činným v trestním řízení (ohlásit na místní nebo obvodní oddělení Policie ČR), nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.
- V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany (byl-li pachatel mladší 18 let) a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Jak postupovat preventivně proti vandalismu

- Ve školním řádu uvést, že každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.
- V poučeních o bezpečnosti a ochraně zdraví je třeba se problematice vzniklých škod věnovat a žáky opakovaně upozorňovat na jednání, které k poškození majetku vede a jak se takovému jednání vyhnout.

Jak postupovat při vzniku škody

- Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
- V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.
- **V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.**

Postup při neomluvené absenci

O neomluvené či zvýšené omluvené nepřítomnosti informuje třídní učitel výchovného poradce.

Neomluvenou nepřítomnost do součtu deseti hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce žáka pozván prostřednictvím žákovské knížky, telefonického rozhovoru či doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnost stanovenou zákonem. Seznámí zákonného zástupce žáka s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. Provede zápis z pohovoru, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem žáka. Zákonný zástupce žáka zápis podepíše a obdrží kopii zápisu.

Při počtu neomluvených hodin nad 10 svolává ředitel školy výchovnou komisi. Pozvání zákonných zástupců na jednání se provádí buď prostřednictvím žákovské knížky, telefonicky či doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, které zúčastněné osoby podepíší.

V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy bezodkladně pošle oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy (zákon 359/199 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, §6 a 10)

Postup při řešení úrazů způsobených v době školního vyučování

- a) Vyučující poskytne poraněnému první pomoc a poté ohlásí úraz v ředitelně. Následně bude informovat rodiče telefonicky, v případě drobného úrazu prostřednictvím žákovské knížky. V případě ošetření ve zdravotnickém zařízení se pokusí dojednat příchod rodičů do školy, aby si doprovodili zraněné dítě k lékaři.
Zodpovídá: učitel zařizující ošetření (záleží na okolnostech, bude buď pedagogický dozor, učitel mající výuku v hodině nebo třídní učitel či asistent pedagoga).
- b) Vyučující vyplní přesně záznam o úrazu do knihy úrazu v ředitelně – učitel zařizující ošetření.
- c) Vyučující vyplní tiskopis (vyzvedne si jej u zástupkyně školy) – záznam o úrazu, v případě, když je úrazem zapříčiněna nepřítomnost žáka nebo pokud je pravděpodobné, že žák bude poskytnuta náhrada za bolest. Tiskopis (pro pojišťovnu) předá zraněnému. Žák nebo rodiče jej odevzdá ošetřujícímu lékaři. Lékař vyplní tiskopis po skončení léčby. Žák nebo rodiče ho přinesou do školy
- d) V případě úrazu pracovníka školy zajistit také vyplnění tiskopisu – zraněný osobně.
- e) Po shromáždění všech tiskopisů je nutné je co nejdříve odevzdat do ředitelny k likvidaci – učitel zařizující ošetření.
- f) Vyplněný záznam o úraze vyučujícím odešle zástupkyně školy za uplynulý kalendářní měsíc zřizovateli, zdravotní pojišťovně žáka a příslušnému inspektorátu ČŠI.
- g) Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s úrazem byl spáchán trestný čin, nebo jedná-li se o smrtelný úraz, podá ředitelka školy hlášení místnímu útvaru ČR, pojišťovně, inspektorátu bezpečnosti práce a zřizovateli.
- h) Lékárničky jsou umístěné ve sborovnách – ve skříních a v dílně – všichni učitelé jsou s jejich umístěním seznámeni.
- i) Přivolání lékařské pomoci – záchranná služba – číslo telefonu – 155

Pravidla pro rodiče

- Životní cíl formulujte svému dítěti tak, abyste mu zviditelnili jeho cestu životem
- Oceňujte každé úsilí svého dítěte
- Naučte se naslouchat
- Respektujte city svého dítěte
- Snažte se najít něco, co byste mohli na chování svého dítěte ocenit
- Podělte se o svůj citový prožitek s dítětem
- Buďte vytrvalí v pomoci svému dítěti při jakémkoliv výběru
- Upevňujte vazbu mezi školou a domovem
- Dítě je víc než jeho tělo
- Vytvářejte doma pozitivní prostředí
- Dělejte s dítětem legraci
- Uložte do svého dítěte něco ze sebe
- Když se dítě podceňuje, zasáhněte
- Mluvte o tom, co očekáváte od dítěte a co od Vás může očekávat ono
- Umožněte dítěti podíl na každodenním rozhodování
- Naučte se naslouchat, aniž byste vyřkli trest
- Své požadavky říkejte srozumitelně a jednoznačně
- Nezapomínejte, že humor je součástí života
- Nikdy neurážejte své dítě
- Ať dítě pocítí Vaši lásku

Stávající platné dokumenty v resortu MŠMT

STRATEGIE

- Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2005 - 2008
http://www.msmt.cz/_DOMEK/default.asp?CAI=2945
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 až 2009
http://wtd.vlada.cz/urad/urad_postaveni.htm
- Strategie prevence kriminality na léta 2008 - 2011
<http://www.mvcr.cz/prevence/system/vlada/2004/index.html>

METODICKÉ POKYNY

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a TV k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (č.: 20 006/2007-51 ze dne 16. 10. 07)

zdroj: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vestniky/MSMT11_07.pdf

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Čj.: 28 275/2000 -22)

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)

Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních (Čj.: 29 159/2001-26)

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT (č.j.: 21291/2010-28)

VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Anotace - směrem k prevenci:

Školská poradenská zařízení poskytují bezplatně standardní poradenské služby uvedené v přílohách 1-3 této vyhlášky (§1)

Standardní činnost poraden - Informační a metodická činnost spočívá zejména:

- 1) vedení práce výchovných poradců, školních metodiků prevence) v metodickém
- 2) pomoci při tvorbě preventivních programů v metodické
- 3) SVP při poskytování služeb pro žáky se SPCH a rizikem vzniku sociálně patologických jevů ve spolupráci se

Obsah poradenských služeb (§ 2, písm. c) kromě jiných činností se jedná o:

- 1) výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů (zejména šikany a jiných forem agresivního chování, zneužívání návykových látek) a dalších problémů souvisejících prevenci a řešení
- 2) se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací

- Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadanými

ZÁKONY

Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění

- 6) Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění
- 7) Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- 8) Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- 9) Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1.ledna 2007)

Další zákony

- 10) Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- 11) Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- 12) Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
- 13) Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině
- 14) Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
- 15) Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- 16) Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- 17) Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- 18) Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- 19) Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii